

PROGRAM
WYCHOWAWCZO – PROFILAKTYCZNY

Szkoły Podstawowej Nr 48 im. Adama Próchnika

w Warszawie

na lata 2017 – 2022

Warszawa 2017

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	5
ZAŁOŻENIA WYCHOWAWCZO - PROFILAKTYCZNE.....	10
NIEZBĘDNE WARUNKI REALIZACJI PROGRAMU	11
DIAGNOZA SYTUACJI WYCHOWAWCZEJ SZKOŁY	11
PROCEDURY EWALUACJI	29
WYKAZ LITERATURY DO WYKORZYSTANIA W RAMACH REALIZACJI PROGRAMU WYCHOWAWCZO – PROFILAKTYCZNEGO SZKOŁY PODSTAWOWEJ NR 48 W WARSZAWIE, ZE ZBIORÓW BIBLIOTEKI SZKOLNEJ	31
BIBLIOGRAFIA	32

PODSTAWA PRAWNA

Konstytucja RP art. 48 ust. 1, art. 53 ust. 3, art. 54 ust. 3-4, art. 70 ust. 1, art. 72 ust. 1 (Dz. U. 1997r. nr 78, poz. 483 z późn. zm.).

Powszechna Deklaracja Praw Człowieka z 10 grudnia 1948 r.

Europejska Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z 4 listopada 1950 r.

Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526, z późn. zm., art. 33).

Deklaracja Praw Dziecka z 1959 r.

Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. 2017, poz. 59).

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz. U. z 2017r., poz. 356).

Rozporządzenie MEN z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. 2015, poz.1249).

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczególnych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem (Dz. U. Nr 26, poz. 226).

Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. Nr 10, poz. 55).

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003 r. nr 6, poz. 69 z późn. zm.).

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2017 r., poz. 1591).

Ustawa z dnia 25 marca 2010 o sporcie (Dz.U. z 2010 r., nr 127, poz. 857).

Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2014 r., poz. 382).

Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 25 marca 2016 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o wychowaniu w trzeźwości

Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2011 r., nr 231, poz. 1375).

Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 24 sierpnia 2015 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 2015 r., poz. 298)

WSTĘP

Dokument powstał na podstawie:

- Koncepcji pracy Zespołu Szkół nr 60 na lata 2014-2019;
- Programu wychowawczego i profilaktyki Gimnazjum nr 41 im. generała Mariusza Zaruskiego w Warszawie na lata 2016 - 2019;
- Programu wychowawczego i profilaktyki Szkoły Podstawowej nr 48 w Warszawie na lata 2016-2022.

Wychowanie to proces wspierania wychowanka w rozwoju, umożliwianie mu osiągnięcia pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, psychicznej, intelektualnej, społecznej i duchowej na miarę jego możliwości. Zależy nam, aby uczniowie umieli prowadzić zdrowy styl życia, budować satysfakcjonujące relacje i współpracować z innymi, brać odpowiedzialność za własne postępowanie, dbać o bezpieczeństwo własne i innych, dostrzegać potrzeby drugiego człowieka, kierować się przyjętymi w szkole wartościami, kształtować swoje postawy prospołeczne i patriotyczne.

Profilaktyka to kompleksowe działania kompensujące niedostatki wychowania, które obejmują trzy obszary: wspieranie wychowanków w radzeniu sobie z trudnościami, ograniczanie i likwidowanie czynników ryzyka oraz inicjowanie i wzmacnianie czynników chroniących. W naszych działaniach stosować będziemy profilaktykę uniwersalną, skierowaną do wszystkich członków społeczności szkolnej, wskazującą i selektywną do wybranych grup uczniów, po wcześniejszej corocznej diagnozie problemów i zagrożeń.

Wychowanie i profilaktyka ukierunkowane są na różne cele: wychowanie służy wspieraniu wychowanka w rozwoju, zaś profilaktyka to interwencja kompensująca niedostatki wychowania.

Zakresy profilaktyki i wychowania mają obszar wspólny, który stanowią działania budujące odporność na potencjalne zagrożenia (czyli profilaktyka I stopnia), aczkolwiek korzystniej jest dla wychowanków realizować je w kontekście działań wychowawczych (np. nauka pływania może być prowadzona w kontekście rozwijania zdrowego, aktywnego stylu życia – czyli w obrębie wychowania; lub też w kontekście przeciwdziałania zagrożeniom, zapobiegania utonięciom – czyli w obrębie profilaktyki).

Najważniejsze jednak wydaje się to, co łączy wychowanie i profilaktykę – jest to aspekt wartości i norm, w nawiązaniu do których są prowadzone działania. Dzięki urzeczywistnianiu wartości i norm wychowanek zyskuje spójne środowisko wychowawcze, to dzięki nim wychowawcy mogą współpracować (mimo że preferują różne metody oddziaływań), wreszcie – to w świetle wartości i norm życie człowieka oraz funkcjonowanie społeczeństwa stają się dla wychowanka zrozumiałe.

Przy opracowaniu programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły uwzględniono:

- podstawy prawa oświatowego;
- dotychczasowe doświadczenia szkoły;
- zebrane od rodziców, uczniów i nauczycieli propozycje dotyczące głównych problemów i kierunków pracy w obszarze wychowania i profilaktyki w szkole i środowisku;
- przeprowadzoną diagnozę sytuacji wychowawczej, opiekuńczej, zagrożeń związanych z zachowaniami ryzykownymi, uzależnieniami w szkole i środowisku, działalnością uczniów w cyberprzestrzeni;
- przeprowadzoną analizę czynników chroniących i czynników ryzyka;
- przewidywane zmiany w szkole, środowisku i kraju, mogące mieć wpływ na proces wychowania.

Niniejszy dokument uwzględnia potrzeby wychowawcze uczniów, uniwersalne wartości, wychowanie patriotyczne i obywatelskie, promocję postawy szacunku dla innych i samego siebie, samorządność uczniowską, formy pomocy psychologiczno – pedagogicznej.

Opis funkcjonowania szkoły

W Szkole Podstawowej nr 48 uczy się 470 uczniów. W Gimnazjum nr 41 - 96 uczniów. Na stałe zatrudnionych jest 99 pracowników: 82 nauczycieli i 17 pracowników niepedagogicznych. Oprócz oddziałów ogólnych są organizowane oddziały sportowe. Szkoła proponuje uczniom i ich rodzicom możliwość aktywnego działania, zgodnie z ich preferencjami. Dzieci mogą uczestniczyć w treningach sportowych oraz w zajęciach pozalekcyjnych, w tym wspierająco-wyrównujących. Ich sposób prowadzenia jest dostosowany do możliwości wiekowych i rozwojowych dzieci. Nauczyciele pomagają w rozwoju zainteresowań uczniów.

Misja szkoły

Misją naszej szkoły jest tworzenie uczniom możliwości pełnego rozwoju intelektualnego, psychicznego i fizycznego w poszanowaniu godności i wolności światopoglądowej oraz przygotowanie ich do dalszego kształcenia.

Wizja szkoły

Chcemy, aby nasi uczniowie czuli się w szkole bezpiecznie, osiągnęli lepsze wyniki, realizowali swoje zainteresowania, nabywali umiejętności pracy zespołowej. Naszym celem jest wychowanie ucznia aktywnego i samodzielnego w podejmowaniu różnorodnych działań, wykorzystującego swoje predyspozycje i zdolności. Jesteśmy odpowiedzialni, kreatywni, otwarci na zmiany, tworzymy atmosferę współpracy i wzajemnego poszanowania. Rodzice są partnerami szkoły, uczestniczą w życiu szkoły, pełnią rolę opiekunów i współorganizatorów. Wszyscy członkowie społeczności respektują normy społeczne.

Wartości preferowane przez społeczność szkolną

Drogą ankiet przeprowadzonych wśród społeczności szkolnej, a mianowicie: nauczycieli, niepedagogicznych pracowników szkoły, rodziców i uczniów szkoły podstawowej i gimnazjum, ustalono, że najważniejszymi wartościami dla szkoły są:

- kultura osobista, w tym kultura języka;
- szacunek dla innych ludzi;
- obowiązkowość: głównie wypełnianie obowiązków uczniowskich;
- pomoc innym, także słabszym.

Model absolwenta Szkoły Podstawowej nr 48 im. Adama Próchnika w Warszawie

Działania zawarte w programie wychowawczo – profilaktycznym zmierzają do ukształtowania młodego człowieka, który niezależnie od indywidualnych cech osobowości, predyspozycji i talentów będzie wyposażony w zespół cech uniwersalnych, warunkujących właściwe funkcjonowanie we współczesnym świecie.

Absolwent Szkoły Podstawowej nr 48 im. Adama Próchnika w Warszawie:

- jest dobrze przygotowany do kolejnego etapu kształcenia;
- uczy się, korzystając z dostępnych źródeł informacji i stosuje zdobytą wiedzę w praktyce;
- wykazuje twórczą postawę;

- rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania;
- ma poczucie własnej wartości, dąży do osiągnięcia sukcesów;
- jest świadomy swoich wyborów i nie boi się nowości;
- uznaje i działa zgodnie z zasadami etyki;
- zna swoje mocne i słabe strony;
- dba o bezpieczeństwo własne i innych;
- szanuje prawa człowieka;
- rozumie innych i efektywnie z nimi współpracuje;
- jest patriotą, zna, szanuje i kultywuje tradycje rodzinne, szkolne, regionalne i narodowe;
- jest tolerancyjny, odpowiedzialny i otwarty na potrzeby innych i środowiska;
- jest twórcą i odbiorcą sztuki i kultury, przejawia postawy proekologiczne i prozdrowotne.

Model absolwenta Gimnazjum nr 41 im. gen. Mariusza Zaruskiego w Warszawie

- potrafi funkcjonować w grupie, respektuje prawa człowieka, dostrzega problemy swoje i innych, a w razie potrzeby służy adekwatną pomocą lub prosi o nią;
- swój patriotyzm wyraża poprzez przywiązanie do kultury, tradycji oraz szacunku do symboli narodowych, dba także o piękno i czystość języka ojczystego;
- służy idei demokracji, doceniając wartości systemu parlamentarnego;
- m.in. sprawiedliwość społeczną, pluralizm;
- dostrzega sprawy środowiska, w którym funkcjonuje, w razie konieczności inicjuje działania na rzecz rozwiązywania jego problemów;
- umie sposób aktywny i budujący spędzać swój czas wolny, m.in. rozwijając różnorodne zainteresowania i pasje, zachęca innych do naśladowania;
- w nauce dostrzega swoje szanse życiowe oraz możliwość osiągnięcia sukcesów;
- jest krytyczny podczas wyszukiwania, selekcjonowania i wykorzystywania informacji, wykorzystuje różnorodne źródła wiedzy o świecie;
- świadomie dokonuje różnego rodzaju wyborów życiowych;
- umie radzić sobie z problemami dnia codziennego i sytuacjami ekstremalnymi występującymi w domu i szkole;

- ceni swoje zdrowie i życie, dba o nie, co przejawia w unikaniu nałogów oraz szkodliwych nawyków ,racjonalnie się odżywia, uprawia sporty;
- jest odpowiedzialny i odważny, docenia znaczenie prawdy, uczciwości i wytrwałości w dążeniu do celu;
- dba o bezpieczeństwo swoje i innych, jest gotowy do pełnienia różnych ról społecznych i kształcenia się przez całe swoje życie;
- szanuje i ceni pracę swoją i innych, a powierzone obowiązki wykonuje sumiennie i odpowiedzialnie, obiektywnie ocenia efekty własnych działań.

Realizatorzy i uczestnicy programu

Program wychowawczo – profilaktyczny Szkoły Podstawowej nr 48 w Warszawie będzie realizowany przez wszystkich wychowawców i nauczycieli przedmiotów we współpracy z dyrekcją, ze specjalistami: pedagogami, psychologami, doradcą zawodowym, logopedą, pielęgniarką szkolną, nauczycielami świetlicy, nauczycielami bibliotekarzami oraz rodzicami uczniów a także z instytucjami, innymi szkołami i organizacjami pozarządowymi.

Na każdy rok szkolny opracowany będzie *Plan wychowawczo – profilaktyczny Szkoły Podstawowej nr 48 w Warszawie*, obejmujący treści *Programu wychowawczo – profilaktycznego Szkoły Podstawowej nr 48 w Warszawie*, a także główne problemy wynikające z diagnozy środowiska szkolnego, ewaluacji wewnętrznej, analizy czynników chroniących i ryzyka oraz priorytety ministerialne i kuratorskie.

Podstawy teoretyczne wzięte pod uwagę przy konstruowaniu programu

Przy tworzeniu programu wzięto pod uwagę najnowsze osiągnięcia w dziedzinie psychologii rozwojowej. Uczniowie Szkoły Podstawowej nr 48 i Gimnazjum nr 41 w Warszawie to dzieci od 5 do 16 roku życia i prezentują następujące etapy rozwojowe:

1. wiek przedszkolny: dzieci 5 i 6 lat – nauczyciele rozwijają aktywność poprzez zabawę;
2. młodszy wiek szkolny: dzieci 7 – 10 lat;
  - a) faza pierwsza: dzieci 7 i 8 lat – nauczyciele rozwijają aktywność poprzez zabawę z uwzględnieniem różnic emocjonalnych i intelektualnych;
  - b) faza druga: dzieci 9 i 10 lat – nauczyciele rozwijają aktywność społeczną.

3. wiek dorastania: dzieci i młodzież w wieku 11-16 lat – nauczyciele wdrażają uczniów do samodzielności.

Kierunki pracy wychowawczej, które będą realizowane w ramach programu wychowawczego

Program uwzględnia cztery aspekty wychowania:

- wspomaganie naturalnego rozwoju (zaspokajanie potrzeb, rozwijanie potencjałów i możliwości, budowanie wspierającej relacji nauczyciel-uczeń);
- kształtowanie sposobu myślenia i postaw uznawanych za pożądane;
- profilaktykę zachowań ryzykownych (diagnozowanie zagrożeń, wyposażanie uczniów w wiedzę i umiejętności pomagające w radzeniu sobie z tymi zagrożeniami, proponowanie alternatywnych sposobów funkcjonowania, ochrona przed bezpośrednimi niebezpieczeństwami);
- korekcję deficytów i urazów powstałych w toku wcześniejszego wychowania.

ZAŁOŻENIA WYCHOWAWCZO - PROFILAKTYCZNE

- tradycja szkoły i społeczności lokalnej;
- problemy i zagadnienia, których rozwiązanie jest najważniejsze z punktu widzenia środowiska: uczniów, rodziców, nauczycieli;
  - cele (idee) przyświecające nowej podstawie programowej;
  - zasady obowiązujące w demokratycznych państwach i integrującej się Europie;
  - rosnące aspiracje i oczekiwania dzieci i młodzieży;
  - harmonijny i wszechstronny rozwój dzieci i młodzieży;
  - możliwości uczniów;
  - wymagania stawiane młodym ludziom przez współczesny świat;
  - zagrożenia współczesnego świata;
  - dojrzałość i ciekawość poznawczą uczniów;
  - programy edukacyjne nauczycieli naszej szkoły;
  - programy profilaktyczne.

NIEZBEDNE WARUNKI REALIZACJI PROGRAMU

Program realizowany jest poprzez:

- ścisłą współpracę nauczycieli z rodzicami oraz innymi pracownikami szkoły;
- dobór odpowiednich programów nauczania uwzględniających przyjęte zadania wychowawcze;
- działalność pozalekcyjną tj., uroczystości szkolne, imprezy rekreacyjno – sportowe, wycieczki krajoznawczo – turystyczne, konkursy, koła zainteresowań, wyjścia do ośrodków kultury;
- współpracę z instytucjami wspierającymi pracę szkoły;
- stałe monitorowanie efektów pracy wychowawczej;
- wprowadzenie do tematyki wszystkich przedmiotów i zajęć szkolnych elementów programu wychowawczego szkoły;
- dostosowanie przekazywania wiedzy, kształtowania umiejętności i postaw uczniów do odpowiedniej w tym wieku aktywności dzieci.

Na każdy rok szkolny opracowany będzie *Plan wychowawczo – profilaktyczny Szkoły Podstawowej nr 48 w Warszawie*, obejmujący treści *Programu wychowawczo – profilaktycznego Szkoły Podstawowej nr 48 w Warszawie*, a także główne problemy wynikające z diagnozy środowiska szkolnego, ewaluacji wewnętrznej, analizy czynników chroniących i ryzyka oraz priorytety ministerialne i kuratorskie.

W uzasadnionych przypadkach, podyktowanych potrzebami uczniów, w programie można dokonywać zmian, po akceptacji Rady Rodziców Szkoły Podstawowej nr 48 im. Adama Próchnika w Warszawie, w skład której wchodzi rodzice uczniów oddziałów gimnazjalnych.

DIAGNOZA SYTUACJI WYCHOWAWCZEJ SZKOŁY

W szkole analizuje się podejmowane działania wychowawcze mające na celu eliminowanie zagrożeń oraz wzmocnienie właściwych zachowań, ocenia się ich skuteczność oraz modyfikuje w razie potrzeb, uwzględniając inicjatywy uczniów. Placówka objęta jest stałym monitoringiem kamer oraz stałą opieką patroli szkolnych, w skład których wchodzi policjanci i strażnicy miejscy. W szkole prowadzona jest stała praca nauczycieli nad relacjami rówieśniczymi, a trudności uczniów związane z przestrzeganiem akceptowanych społecznie norm i zasad są pokonywane dzięki realizacji licznych programów profilaktycznych, skierowanych do uczniów, nauczycieli i rodziców. W szkole uczą się dzieci obcojęzyczne, pochodzące z różnych kultur.

I. CELE STRATEGICZNE :

Cele strategiczne wynikają z przeprowadzonej diagnozy środowiska szkolnego, wniosków z ewaluacji wewnętrznej i zewnętrznej, wspólnych ustaleń członków społeczności szkolnej.

Wybrano:

1. **Kształtowanie postaw i norm społecznych – doskonalenie umiejętności społecznych.**
2. **Kształtowanie postaw prozdrowotnych.**
3. **Wzmacnianie bezpieczeństwa uczniów.**
4. **Kształtowanie postaw obywatelskich, społecznych, patriotycznych.**
5. **Wprowadzenie uczniów w świat wartości.**
6. **Zapobieganie zachowaniom ryzykownym i zagrożeniom w cyberprzestrzeni.**

II. CELE SZCZEGÓŁOWE I ZADANIA

Cele strategiczne	Cele szczegółowe	Zadania
Kształtowanie postaw i norm społecznych – doskonalenie umiejętności społecznych	Uczeń: a) umie nawiązywać i podtrzymywać relacje oparte na szacunku oraz współpracować w zespole b) posiada podstawowe umiejętności w zakresie efektywnej komunikacji: aktywne słuchanie, wyrażanie	1. Integrowanie dzieci i młodzieży w klasach: a) w I i IV klasie - jeden dzień poświęcony na zajęcia z budowania zespołu klasowego, b) w pozostałych klasach przeprowadzenie cyklu zajęć dotyczących budowania satysfakcjonujących relacji z innymi na godzinach wychowawczych lub podczas wyjazdu klasowego. 2. Prowadzenie zajęć psychoedukacyjnych poświęconych rozwijaniu kompetencji społecznych. 3. Prowadzenie godzin do dyspozycji wychowawcy poświęconych koleżeństwu,

	<p>potrzeb, próśb, własnego zdania, prowadzenie rozmowy</p> <p>c) umie radzić sobie z własnymi trudnymi emocjami oraz uczuciami innych</p> <p>d) zna normy i zasady obowiązujące w grupie oraz prawa i obowiązki wynikające z roli ucznia i członka społeczności szkolnej</p> <p>Wszyscy członkowie społeczności szkolnej:</p> <p>e) doskonałą wzajemne relacje: nauczyciel - uczeń, nauczyciel - rodzic, nauczyciel - nauczyciel (potrafią konstruktywnie rozwiązywać konflikty, radzić sobie z emocjami, aktywnie się słuchać)</p>	<p>pracy zespołowej.</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Tworzenie kontraktów klasowych w oparciu o ogólnoszkolne normy i zasady. 5. Organizowanie wycieczek, imprez klasowych. 6. Prowadzenie warsztatów, szkoleń dla nauczycieli z zakresu rozwijania kompetencji społecznych, szczególnie budowania relacji z uczniami i rodzicami. 7. Doskonalenie współpracy rodzic - wychowawca oraz wychowawca/nauczyciel - rodzic - pedagog 8. Organizowanie konsultacji nauczycieli dla rodziców. 9. Wspieranie rodziców w wychowywaniu dzieci poprzez konsultacje, pomoc psychologiczną - pedagogiczną, warsztaty. 10. Uaktualnienie i wdrożenie zasad współpracy z rodzicami.
<p>Kształtowanie postaw prozdrowotnych.</p>	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) zna zasady zdrowego stylu życia b) dba o higienę osobistą i pracy 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizacja treści wychowawczo - profilaktycznych dotyczących zdrowia w edukacji wczesnoszkolnej, na przyrodzie, biologii, wychowaniu fizycznym, edukacji dla bezpieczeństwa, godzinach do dyspozycji wychowawcy. 2. Realizacja programów prozdrowotnych wg. zapotrzebowania i adekwatnie do

	<p>umysłowej</p> <p>c) wie jak prawidłowo i zdrowo się odżywiać</p> <p>d) ma świadomość roli aktywności fizycznej w życiu człowieka w celu utrzymania zdrowia fizycznego i psychicznego</p> <p>e) rozwija postawę nastawioną na rozwiązanie charakteryzującą się samoświadomością, wyobraźnią i kreatywnością</p>	<p>rozwoju dziecka.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Organizowanie imprez szkolnych propagujących zdrowy styl życia. 4. Realizacja programów: „Mleko w szkole”, „Owoce i warzywa w szkole”. 5. Przygotowanie i realizowanie oferty pozalekcyjnych zajęć sportowych. 6. Prowadzenie zajęć z gimnastyki korekcyjnej. 7. Prowadzenie edukacji wśród rodziców na temat zdrowia fizycznego i psychicznego dzieci i młodzieży.
<p>Wzmacnianie bezpieczeństwa uczniów.</p>	<p>Uczeń:</p> <p>a) zna zasady bezpieczeństwa obowiązujące w szkole i poza nią, przestrzega obowiązujących norm zachowania.</p> <p>b) potrafi rozwiązywać problemy i konflikty bez agresji, wykorzystując negocjacje i mediacje</p> <p>c) traktuje innych z szacunkiem</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapoznavanie uczniów i rodziców oraz systematyczne przypominanie o obowiązujących w szkole normach społecznych oraz konsekwencjach ich nieprzestrzegania. 2. Zapoznanie uczniów i rodziców z funkcjonującymi w szkole procedurami postępowania w przypadku łamania regulaminu szkolnego oraz systematyczne ich przypominanie. 3. Prowadzenie zajęć psychoedukacyjnych poświęconych nauce rozwiązywania konfliktów i problemów bez przemocy - negocjacje, mediacje. 4. Organizowanie zespołów wychowawczych w przypadku uczniów często sprawiających trudności wychowawcze. 5. Udzielanie pomocy psychologiczno - pedagogicznej uczniom i rodzicom.

	<p>d) potrafi kontrolować swoje zachowanie, bierze odpowiedzialność za swoje postępowanie</p> <p>e) wie jak zachować się w sytuacji zagrożenia oraz gdzie uzyskać pomoc.</p>	
<p>Kształtowanie postaw obywatelskich, społecznych, patriotycznych</p>	<p>Uczeń:</p> <p>a) angażuje się w działania wolontarystyczne, samorządu uczniowskiego</p> <p>b) aktywnie uczestniczy w akcjach społecznych na rzecz innych</p> <p>c) rozwija empatię, umie adekwatnie reagować w sytuacji, gdy ktoś jest krzywdzony</p> <p>d) aktywnie uczestniczy w uroczystościach szkolnych i miejskich, imprezach kulturalnych</p> <p>e) zna historię i tradycje najbliższego regionu oraz</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie działalności Samorządu Uczniowskiego. 2. Organizacja wolontariatu w szkole. 3. Organizowanie akcji charytatywnych, pomocy koleżeńskiej. 4. Wdrożenie systemu nagradzania uczniów za działalność społeczną. 5. Prowadzenie współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi. 6. Organizowanie uroczystości i imprez historycznych, patriotycznych i kulturalnych w szkole oraz wyjść na uroczystości miejskie związane ze świętami i upamiętnianiem wydarzeń historycznych. 7. Organizowanie wycieczek do muzeów, teatrów, bibliotek, regionalnych miejsc kulturalnych, miejsc pamięci narodowej. 8. Organizowanie konkursów szkolnych, udział w konkursach międzyszkolnych.

	kraju, buduje swoją tożsamość narodową.	
Wprowadzenie uczniów w świat wartości	<p>Uczeń:</p> <p>a) buduje swój system wartości</p>	<p>1. Realizowanie w każdym roku godzin wychowawczych poświęconych wartościom.</p>
Zapobieganie zachowaniom ryzykownym i zagrożeniom w cyberprzestrzeni.	<p>Uczeń:</p> <p>a) zna swoje zasoby, mocne strony oraz słabości, umie zachować się asertywnie</p> <p>b) rozwija swoje zainteresowania</p> <p>c) zna zasady bezpiecznego poruszania się w cyberprzestrzeni</p> <p>d) umie podejmować decyzje, które gwarantują utrzymanie zdrowia fizycznego i psychicznego</p> <p>Rodzice i nauczyciele:</p> <p>a) posiadają aktualne i rzetelne informacje na temat substancji psychoaktywnych, zagrożeń występujących</p>	<p>1. Realizacja programów profilaktycznych w porozumieniu i za akceptacją Wydziału Spraw Społecznych i Zdrowia m. st. Warszawy.</p> <p>2. Przygotowanie w oparciu o diagnozę problemów i zagrożeń w środowisku szkolnym projektu profilaktycznego oraz jego realizacja w każdym roku szkolnym (profilaktyka wskazująca i selektywna).</p> <p>3. Prowadzenie zajęć psychoedukacyjnych poświęconych zwiększaniu samoświadomości uczniów oraz nauce zachowań asertywnych i podejmowania decyzji.</p> <p>4. Prowadzenie zajęć poświęconych nauce bezpiecznego poruszania się w cyberprzestrzeni oraz krytycznej analizie informacji zamieszczanych w Internecie.</p> <p>5. Przygotowanie w oparciu o zdiagnozowane potrzeby dzieci i młodzieży oferty zajęć pozalekcyjnych rozwijających zainteresowania i zdolności.</p> <p>6. Organizowanie wycieczek, konkursów szkolnych.</p> <p>7. Zachęcanie uczniów do brania udziału w konkursach przedmiotowych i międzyszkolnych oraz zawodach sportowych.</p> <p>8. Prowadzenie współpracy z instytucjami, innymi szkołami, organizacjami pozarządowymi.</p> <p>9. Udzielanie bieżącej pomocy uczniom w trudnej sytuacji życiowej,</p>

	<p>w cyberprzestrzeni</p> <p>b) potrafią adekwatnie reagować w sytuacji eksperymentowania przez młodzież z substancjami psychoaktywnymi</p> <p>c) potrafią skutecznie reagować w sytuacji jakiegokolwiek zagrożenia w sieci.</p>	<p>materialnej.</p> <p>10. Prowadzenie pogadarek dla rodziców w celu poszerzenia wiedzy na temat: prawidłowości i zaburzeń rozwoju psychicznego oraz rozpoznawania wczesnych objawów używania substancji psychoaktywnych.</p> <p>11. Dostarczanie informacji rodzicom o ofercie pomocy specjalistycznej dla uczniów i ich rodzin w przypadku używania środków i substancji powodujących uzależnienie (profilaktyka wskazująca i selektywna).</p> <p>12. Zachęcanie nauczycieli do udziału w formach doskonalenia z zakresu nowoczesnych działań profilaktycznych.</p> <p>13. Prowadzenie doskonalenia zawodowego w zakresie realizacji szkolnej interwencji w przypadku pojawienia się zachowań ryzykownych.</p> <p>14. Propagowanie literatury z zakresu profilaktyki.</p>
--	--	---

III. GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁANIA NA POSZCZEGÓLNYCH ETAPACH EDUKACYJNYCH :

I ETAP EDUKACYJNY - Klasy I – III

Obszary	Cel
<p>Bezpieczeństwo</p> <p>uczniów</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Znajomość i przestrzeganie norm społecznych, regulaminu szkolnego. 2. Kształtowanie umiejętności rozpoznawania, wyrażania emocji oraz radzenia sobie z trudnymi uczuciami. 3. Zapoznanie z podstawowymi zasadami bezpieczeństwa w różnych sytuacjach życiowych. 4. Kształtowanie właściwego zachowania się w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia

	<p>oraz sytuacjach nadzwyczajnych.</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Kształtowanie umiejętności wyszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł, korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnych. 6. Przygotowanie do bezpiecznego i rozsądnego korzystania z narzędzi i urządzeń technicznych, bezpiecznego organizowania zajęć ruchowych i poruszania się po drogach. 7. Przygotowanie do bezpiecznego korzystania ze środków komunikacji, zapobiegania i przeciwdziałania sytuacjom problemowym. 8. Kształtowanie umiejętności utrzymywania ładu i porządku wokół siebie, w miejscu nauki i zabawy.
Edukacja zdrowotna – zdrowy styl życia	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapoznanie z podstawowymi zasadami dbałości o zdrowie własne i innych. 2. Zapoznanie z zasadami zdrowego, racjonalnego odżywiania się, higieny osobistej i aktywności fizycznej. 3. Zapoznanie z zasadami zdrowego stylu życia. 4. Przygotowanie do podejmowania działań mających na celu zdrowy styl życia w aspekcie fizycznym i psychicznym. 5. Kształtowanie postawy odpowiedzialności za własne zdrowie. 6. Kształtowanie wytrwałości w działaniu i dążeniu do celu, umiejętności adekwatnego zachowania się w sytuacjach zwycięstwa i porażki.
Kształtowanie postaw obywatelskich, społecznych, patriotycznych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwijanie empatii, umiejętności podejmowania działań mających na celu pomoc słabszym i potrzebującym, umiejętności rozwiązywania konfliktów i sporów. 2. Kształtowanie gotowości do uczestnictwa w kulturze, poszanowania tradycji

	<p>i kultury własnego narodu, a także poszanowania innych kultur i tradycji, określanie swojej przynależności kulturowej poprzez kontakt z wybranymi dziełami sztuki, zabytkami i tradycją w środowisku rodzinnym, szkolnym i lokalnym, uczestniczenie w życiu kulturalnym środowiska rodzinnego, szkolnego, lokalnego oraz wydarzeniach organizowanych przez najbliższą społeczność.</p> <p>3. Kształtowanie wrażliwości estetycznej poprzez kontakt z dziełami literackimi i wytworami kultury, zapoznanie z wybranymi dziełami architektury i sztuk plastycznych należących do polskiego i europejskiego dziedzictwa kultury, wyzwalanie potrzeby kontaktu z literaturą i sztuką dla dzieci.</p> <p>4. Kształtowanie postaw wyrażających szacunek dla ludzi, niezależnie od religii, statusu materialnego, wieku, wyglądu, poziomu rozwoju intelektualnego i fizycznego oraz respektowanie ich praw, podejmowanie działań w celu zapobiegania dyskryminacji; inspirowanie do podejmowania aktywności i inicjatyw oraz pracy zespołowej, wspomaganie działań służących kształtowaniu własnego wizerunku i otoczenia.</p> <p>5. Przygotowanie do radzenia sobie w sytuacjach codziennych wymagających umiejętności praktycznych, budzenie szacunku dla pracy ludzi różnych zawodów.</p> <p>6. Wstępne kształtowanie postaw wyrażających szacunek do symboli i tradycji narodowych oraz tradycji związanych z rodziną, szkołą i społecznością lokalną.</p> <p>7. Kształtowanie świadomości odmienności osób niepełnosprawnych, innej narodowości, wyznania, tradycji kulturowej oraz ich praw.</p>
<p>Kształtowanie postaw i norm społecznych – doskonalenie umiejętności społecznych</p>	<p>Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego i psychicznego. Relacje między członkami społeczności szkolnej oparte są na wzajemnym szacunku i zaufaniu.</p> <p>1. Kształtowanie podstawowych umiejętności komunikacyjnych.</p> <p>2. Rozwijanie umiejętności formułowania prostych wniosków na podstawie</p>

	<p>obserwacji zachowań innych oraz własnych doświadczeń.</p> <p>3. Kształtowanie umiejętności przestrzegania obowiązujących reguł.</p> <p>4. Kształtowanie umiejętności nawiązywania i podtrzymywania relacji z rówieśnikami, rozpoznawania ich potrzeb, zgodnej współpracy z innymi, z zachowaniem obowiązujących norm i reguł kultury osobistej.</p> <p>5. Przygotowanie do sprawiedliwego i uczciwego oceniania zachowania własnego i innych ludzi.</p> <p>6. Zapoznanie z podstawowymi prawami i obowiązkami wynikającymi z roli ucznia oraz członka szkolnej społeczności, rodziny i kraju.</p>
Wprowadzenie uczniów w świat wartości	<p>1. Uświadomienie uczniom, że wspólnoty takie jak: rodzina, środowisko lokalne i ojczyzna stanowią wielką wartość w życiu każdego człowieka.</p>
Zapobieganie zachowaniom ryzykownym i zagrożeniom w cyberprzestrzeni	<p>1. Kształtowanie poczucia własnej wartości dziecka, podtrzymywanie ciekawości poznawczej, rozwijanie kreatywności i przedsiębiorczości oraz brania odpowiedzialności za swoje decyzje i działania;</p> <p>2. Przygotowanie do podejmowania działań mających na celu identyfikowanie i rozwijanie własnych zainteresowań;</p> <p>3. Kształtowanie świadomości negatywnego wpływu pracy przy komputerze na zdrowie i kontakty społeczne oraz niebezpieczeństw wynikających z anonimowości kontaktów, respektowanie ograniczeń dotyczących korzystania z komputera, Internetu i multimediiów;</p> <p>4. Przeciwdziałania sytuacjom problemowym;</p>

II ETAP EDUKACYJNY - Klasy IV - VIII

Obszar	Kierunki działań				
	Kl. IV	Kl. V	Kl. VI	Kl. VII	Kl. VIII
Kształtowanie postaw i norm społecznych – doskonalenie umiejętności społecznych	<p>Kształtowanie umiejętności właściwej komunikacji, stanowiącej podstawę współdziałania.</p> <p>Kształtowanie umiejętności asertywnego wyrażania własnych potrzeb</p> <p>Kształtowanie postawy szacunku i zrozumienia wobec innych</p>	<p>Rozwijanie umiejętności rozumienia innych, która sprzyja efektywnej współpracy.</p> <p>Rozwijanie umiejętności radzenia sobie z trudnymi emocjami.</p> <p>Rozwijanie poczucia przynależności do grupy (samorząd uczniowski, klub, drużyna).</p>	<p>Kształtowanie umiejętności współpracy w dążeniu do osiągnięcia celu.</p> <p>Rozwijanie umiejętności komunikacyjnych: wyrażanie własnych opinii, przekonań i poglądów.</p>	<p>Kształtowanie umiejętności wchodzenia w interakcje z ludźmi w sposób zapewniający zadowolenie obydwu stron.</p> <p>Rozwijanie odpowiedzialności za siebie i innych</p>	<p>Rozwijanie umiejętności poszukiwania takich rozwiązań, które stwarzają korzyści dla obydwu stron.</p> <p>Rozwijanie umiejętności dostrzegania pozytywnych aspektów działania zespołowego poprzez docenienie różnic zdań i wiedzy, doświadczeń, specjalizacji,</p>

	osób. Wdrażanie do przestrzegania norm i zasad.				kompetencji.
Edukacja zdrowotna – zdrowy styl życia	Kształtowanie postaw prozdrowotnych poprzez promowanie aktywnego i zdrowego stylu życia. Nabycie podstawowej wiedzy na temat stresu.	Kształtowanie umiejętności podejmowania i realizacji zachowań prozdrowotnych. Prezentowanie sposobów pokonywania własnych słabości oraz akceptowania ograniczeń i niedoskonałości.	Rozwijanie właściwej postawy wobec zdrowia i życia jako najważniejszych wartości. Doskonalenie i wzmacnianie zdrowia fizycznego. Kształtowanie umiejętności wybierania aktywnych form spędzania wolnego czasu.	Kształtowanie świadomości własnego ciała z uwzględnieniem zmian fizycznych i psychicznych w okresie dojrzewania. Rozwijanie umiejętności hierarchizacji zadań.	Kształtowanie świadomości dotyczącej wykorzystania ruchu w życiu człowieka jako skutecznego sposobu dbania o zdrowie psychiczne. Rozwijanie umiejętności ustalania priorytetów, uwzględniając kryteria ważności i pilności. Kształtowanie postawy uczniów nastawionej na rozwiązanie – charakteryzującej się samoświa-

					domością, wyobraźnią, kreatywnością.
Bezpieczeństwo uczniów	<p>Redukowanie agresywnych zachowań poprzez uczenie sposobów rozwiązywania problemów.</p> <p>Rozwijanie umiejętności troski o własne bezpieczeństwo w relacjach z innymi.</p>	<p>Rozwijanie umiejętności prowadzenia rozmowy w sytuacji konfliktu – podstawy negocjacji i mediacji.</p> <p>Rozwijanie umiejętności identyfikowania przyczyn własnego postępowania.</p>	<p>Dostarczanie wiedzy na temat osób i instytucji świadczących pomoc w trudnych sytuacjach.</p> <p>Budowanie atmosfery wsparcia i zrozumienia w sytuacji problemowej oraz promowanie rzetelnej wiedzy mającej na celu zredukowanie lęku.</p> <p>Rozwijanie umiejętności radzenia sobie</p>	<p>Rozwijanie postaw opartych na odpowiedzialności za dokonywane wybory i postępowanie.</p> <p>Dostarczenie wiedzy z zakresu prawa dotyczącego postępowania w sprawach nieletnich.</p>	<p>Rozwijanie umiejętności wykorzystywania elementów negocjacji i mediacji w sytuacji rozwiązywania konfliktów.</p> <p>Utrwalanie umiejętności oceny konsekwencji podejmowanych działań dla siebie i dla innych – określanie alternatywnych rozwiązań problemu.</p>

			z własnymi negatywnymi emocjami oraz z zachowaniami agresywnymi		
Kształtowanie postaw obywatelskich, społecznych, patriotycznych	<p>Rozwijanie wrażliwości na potrzeby i trudności innych ludzi.</p> <p>Budowanie atmosfery wzajemnego szacunku w społeczności szkolnej.</p> <p>Uwrażliwianie na kwestie moralne, np. mówienia prawdy, sprawiedliwego traktowania.</p> <p>Kształtowanie potrzeby</p>	<p>Wyzwalanie chęci do działania na rzecz innych osób w celu poprawy ich sytuacji (wolontariat).</p> <p>Budowanie samoświadomości dotyczącej praw, wartości, wpływów oraz postaw.</p> <p>Rozwijanie umiejętności właściwego zachowania się z uwzględnieniem sytuacji i miejsca.</p> <p>Kształtowanie postaw</p>	<p>Uwrażliwianie na różne obszary ludzkich problemów i potrzeb poprzez krzewienie potrzeby udzielania pomocy (wolontariat).</p> <p>Rozwijanie samorządności.</p> <p>Dokonywanie analizy postaw, wartości, norm społecznych, przekonań i czynników które na nie wpływają.</p> <p>Rozwijanie</p>	<p>Angażowanie uczniów w działalność wolontariatu.</p> <p>Rozwijanie takich cech jak: pracowitość, odpowiedzialność, prawdowość, rzetelność i wytrwałość.</p> <p>Umacnianie więzi ze społecznością lokalną.</p> <p>Rozwijanie postaw</p>	<p>Rozwijanie potrzeby ciągłego doskonalenia siebie jako jednostki, członka rodziny i społeczeństwa.</p> <p>Angażowanie uczniów w działalność na rzecz pomocy innym.</p> <p>Popularyzowanie wiedzy i rozwijanie świadomości na temat zasad humanitaryzmu.</p> <p>Popularyzowanie wiedzy</p>

	uczestnictwa w kulturze. Ukazywanie wartości patriotyzmu.	patriotycznych.	szacunku dla kultury i dorobku narodowego.	patriotycznych.	o różnicach kulturowych oraz rozwijanie umiejętności korzystania z niej w kontakcie z przedstawicielami innych narodowości. Rozwijanie poczucia odpowiedzialności społecznej poprzez podejmowanie działań na rzecz lokalnej społeczności. Rozwijanie tożsamości narodowej.
Wprowadzenie uczniów w świat wartości	Budowanie, pogłębianie świata wartości ucznia	Budowanie, pogłębianie świata wartości ucznia	Budowanie, pogłębianie świata wartości ucznia	Budowanie, pogłębianie świata wartości ucznia	Budowanie, pogłębianie świata wartości ucznia
Zapobieganie	Nabywanie	Kształtowanie	Kształtowanie	Podnoszenie	Rozwijanie

<p>zachowaniom ryzykownym i zagrożeniom w cyberprzestrzeni</p>	<p>umiejętności gromadzenia i porządkowania wiedzy o sobie.</p> <p>Uświadamianie zagrożeń wynikających z korzystania z nowoczesnych technologii informacyjnych.</p> <p>Zapoznanie z rolą zainteresowań w życiu człowieka.</p>	<p>umiejętności odkrywania własnego potencjału i rozwijania zainteresowań.</p> <p>Doskonalenie umiejętności rozpoznawania symptomów uzależnienia od komputera i Internetu.</p> <p>Rozwijanie poczucia osobistej odpowiedzialności, zachęcanie do angażowania się w prawidłowe i zdrowe zachowania.</p>	<p>umiejętności rozpoznawania własnych cech osobowości.</p> <p>Kształtowanie konstruktywnego obrazu własnej osoby, np. świadomości mocnych i słabych stron.</p> <p>Rozwój zainteresowań, poszerzenie autonomii i samodzielności.</p> <p>Rozwijanie świadomości dotyczącej prawa do prywatności, w tym do ochrony danych osobowych oraz ograniczonego zaufania do osób</p>	<p>poczucia własnej wartości poprzez określanie osobistego potencjału.</p> <p>Popularyzowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego.</p> <p>Rozwijanie umiejętności reagowania w sytuacjach kryzysowych, niesienia pomocy dotkniętym nimi osobom oraz minimalizowania ich negatywnych skutków.</p> <p>Zwiększanie wiedzy na temat środków uzależniających</p>	<p>umiejętności oceny własnych możliwości.</p> <p>Kształtowanie umiejętności wyznaczania sobie celów krótko- i długoterminowych.</p> <p>Propagowanie wiedzy na temat prawnych i moralnych skutków posiadania, zażywania i rozprowadzania środków psychoaktywnych.</p>
---	---	--	---	---	---

			poznanych w sieci.	i zagrożeń z nimi związanych	
--	--	--	--------------------	------------------------------	--

KLASY II – III GIMNAZJUM

Obszar	Kierunki działań
Kształtowanie postaw i norm społecznych – doskonalenie umiejętności społecznych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwijanie umiejętności dostrzegania pozytywnych aspektów działania zespołowego poprzez docenianie różnic zdań i wiedzy, doświadczeń, specjalizacji, kompetencji. 2. Kształtowanie umiejętności szukania inspiracji i rozwijanie własnej kreatywności. 3. Rozwijanie potrzeby ciągłego doskonalenia siebie jako jednostki, członka rodziny i społeczeństwa, 4. Rozwijanie samorządności, 5. Rozwijanie i umacnianie pozytywnego stosunku do procesu kształcenia i samokształcenia, zaangażowanie w zdobywanie wiedzy i umiejętności.
Edukacja zdrowotna – zdrowy styl życia	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kształtowanie postawy proaktywnej, w której uczeń przejmuje inicjatywę, ale też odpowiedzialności za swoje działania, decyzje, 2. Rozwijanie umiejętności oceny własnych możliwości, 3. Zachęcanie do dbałości o zdrowie psychiczne, wzmocnianie zdrowia fizycznego, 4. Podnoszenie poczucia własnej wartości poprzez określanie osobistego potencjału, 5. Kształtowanie umiejętności wyznaczania sobie celów krótko – i długoterminowych.

Bezpieczeństwo uczniów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwijanie umiejętności podejmowania działań zgodnych ze zweryfikowanymi źródłami wiedzy, 2. Rozwijanie umiejętności prowadzenia rozmowy z wykorzystaniem podstaw negocjacji i mediacji, 3. Rozwijanie umiejętności reagowania w sytuacjach kryzysowych, 4. Poszerzanie wiedzy z zakresu prawa dotyczącego postępowania w sprawach nieletnich, 5. Utrwalanie umiejętności oceny konsekwencji podejmowanych działań dla siebie i dla innych – określanie alternatywnych rozwiązań problemu.
Kształtowanie postaw obywatelskich, społecznych, patriotycznych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Popularyzowanie wiedzy i rozwijanie świadomości na temat zasad humanitaryzmu, 2. Uważliwienie na różne obszary ludzkich problemów i potrzeb poprzez krzewienie potrzeby udzielania pomocy – wolontariat, 3. Rozwijanie poczucia odpowiedzialności społecznej poprzez podejmowanie działań na rzecz lokalnej społeczności, 4. Umacnianie tożsamości narodowej, 5. Rozwijanie dbałości o kulturę i dorobek narodowy.
Wprowadzenie uczniów w świat wartości	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzmacnianie świata wartości 2. Dbanie o wartości innych kultur i narodowości
Zapobieganie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwijanie świadomości dotyczącej prawa do prywatności, w tym do ochrony danych osobowych oraz ograniczonego zaufania do osób poznanych w sieci,

zachowaniom ryzykownym i zagrożeniom w cyber- przestrzeni	<ol style="list-style-type: none"> 2. Rozwijanie umiejętności krytycznego myślenia w kontekście analizy wpływów rówieśniczych i mediów na zachowanie, 3. Poszerzanie wiedzy na temat prawnych i moralnych skutków posiadania, zażywania i rozprowadzania środków psychoaktywnych, 4. Rozwijanie postaw opartych na odpowiedzialności za dokonywane wybory i postępowanie, 5. Przeciwdziałanie ryzykownym zachowaniom seksualnym, 6. Utrwalanie umiejętności oceny konsekwencji podejmowanych działań dla siebie i dla innych – określanie alternatywnych rozwiązań problemu
--	--

PROCEDURY EWALUACJI

Ewaluacja programu wychowawczego szkoły powinna być przeprowadzana każdego roku. Celem ewaluacji będzie sprawdzenie skuteczności działań podejmowanych w ramach realizacji programu. Procedura ewaluacji działalności wychowawczej musi zawierać następujące etapy:

ETAP I: Przygotowanie ewaluacji:

1. Określenie celów szczegółowych ewaluacji.
2. Ustalenie, kto i kiedy dokona ewaluacji działalności wychowawczej szkoły.
3. Sformułowanie standardów i wskaźników jakości działalności wychowawczej szkoły.
4. Dokonanie wyboru obszarów programu wychowawczego do badania.
5. Ustalenie pytań kluczowych, technik i narzędzi zbierania informacji oraz wskaźników sukcesu.

ETAP II: Realizacja ewaluacji:

1. Zbieranie danych.
2. Opracowanie i analiza danych.

3. Przygotowanie i przedstawienie raportu wszystkim podmiotom szkoły.

ETAP III: Podsumowanie ewaluacji:

1. Podjęcie decyzji o zmianach w programie wychowawczo – profilaktycznym szkoły prowadzących do rozwoju placówki.

2. Skorygowanie dokumentów.

Ewaluację działalności wychowawczej szkoły przeprowadzać należy przy wykorzystaniu odpowiednio dobranych technik i narzędzi zbierania informacji:

1. Analiza dokumentów:

- *Program wychowawczo – profilaktyczny Szkoły Podstawowej nr 48 w Warszawie* wraz z załącznikami;
- plany pracy dydaktycznej i wychowawczo – opiekuńczej szkoły, plany pracy wychowawczej poszczególnych klas, plany pracy: pielęgniarki, biblioteki, świetlicy, zespołów wychowawczych szkoły podstawowej i gimnazjum, małego samorządu, samorządu uczniowskiego klas IV-VI szkoły podstawowej i samorządu uczniowskiego gimnazjum;
- plany wynikowe (rozkłady materiału) nauczycieli różnych przedmiotów;
- arkusze hospitacji pracy wychowawczej;
- sprawozdania z pracy wychowawczej prowadzonej w poszczególnych klasach;
- sprawozdania z pracy szkolnego pedagoga, pielęgniarki, biblioteki, świetlicy, zespołów Wychowawczych, samorządów uczniowskich;
- zapisy w dziennikach lekcyjnych.

2. Wywiady

3. Ankiety

WYKAZ LITERATURY DO WYKORZYSTANIA W RAMACH REALIZACJI PROGRAMU WYCHOWAWCZO – PROFILAKTYCZNEGO SZKOŁY PODSTAWOWEJ NR 48 W WARSZAWIE, ZE ZBIORÓW BIBLIOTEKI SZKOLNEJ

1. Bąk J., Wiewióra-Pyka E., *Między nami. Scenariusze lekcji wychowawczych. Szkoła Podstawowa*. Rubikon, Kraków, 2004, ISBN 83-88725-82-3.
2. Bleja-Sosna B., *Zeszyt ćwiczeń. Godziny wychowawcze. Gimnazjum. Klasa I*, Wydaw. Bea-Bleja, Toruń, ok. 1999. ISBN 83-87303-56-9.
3. Bleja-Sosna B., *Zeszyt ćwiczeń. Godziny wychowawcze. Gimnazjum. Klasa II*, Wydaw. Bea-Bleja, Toruń, ok. 1999. ISBN 83-87303-60-7.
4. Bleja-Sosna B., Składanowska M., *Poradnik dydaktyczny. Godziny wychowawcze. Gimnazjum I-II. Materiały pomocnicze dla nauczycieli – wychowawców w gimnazjum w klasach I-II*, Wydaw. Bea-Bleja, Toruń, ok. 1999, ISBN 83-87303-59-3.
5. Bleja-Sosna B., Składanowska M., *Poradnik dydaktyczny. Godziny wychowawcze. VI-VIII. Materiały pomocnicze dla nauczycieli – wychowawców w szkole podstawowej w klasach VI-VIII*, Wydaw. Bea-Bleja, Toruń, ok. 1999. ISBN 83-87303-29-1.
6. Bober-Pełzowska M., *Godziny do dyspozycji wychowawcy klasy i uczniów. W Szkołach podstawowych i ponadpodstawowych*, Wydaw. JUKA, Łódź, 1994. ISBN 83-86083-11-5.
7. Braun-Gałkowska M., *W tę samą stronę. Książka dla nauczycieli o wychowaniu i lekcjach wychowawczych*, Wydaw. Krupski i S-ka, Warszawa, 1994, ISBN 83-86117-10-9.
8. Braun-Gałkowska M. [Red.], Gutowska A. [Red.], *W tę samą stronę. Antologia tekstów dla nauczycieli i uczniów do lekcji wychowawczych, t. 1*, Wydaw. Krupski i S-ka, Warszawa, 1994, ISBN 83-86117-10-9.
9. Braun-Gałkowska M. [Red.], Gutowska A. [Red.], *W tę samą stronę. Antologia tekstów dla nauczycieli i uczniów do lekcji wychowawczych, t. 2*, Wydaw. Krupski i S-ka, Warszawa, 1994, ISBN 83-86117-10-9.
10. Chałas K., *W stronę kultury dawania. Program wychowawczy dla klas gimnazjalnych z obudową metodyczną*, Wydaw. Jedność, Kielce, 1999. ISBN 83-7224-155-4.
11. Gałczyńska E., Szczepańska E., Wernik E., *Konspekty godzin wychowawczych*, Wyd. 2, Wydaw. Korepetytor M. Gałczyński, Płock, 1999. ISBN 83-86356-05-7.
12. Gałczyńska E., Szczepańska E., Wernik E., *Konspekty godzin wychowawczych dla klas IV-VIII*, Wyd. 2, Wydaw. Korepetytor M. Gałczyński, 1995. ISBN 83-86356-05-7.
13. Hamer H., *Oswoić nieśmiałość. Scenariusz 22 lekcji wychowawczych w gimnazjum. 17 tematów*, Wydaw. Veda, Warszawa, 2000. ISBN 83-85584-64-1.

14. Hamer H., *Program lekcji wychowawczych dla uczniów wyższych klas szkół podstawowych oraz uczniów liceów i techników*, Wydaw. Veda, Warszawa, 1993, ISBN 83-85584-13-7.
15. Klimowicz G., *Po dzwonku na lekcję. Interakcyjne spojrzenie na klasę szkolną*, Instytut Badań Edukacyjnych, Warszawa, 1995, ISBN 83-85295-25-9.
16. Kwiek M., Nowak I., *Dorastanie do miłości. Propozycje działań wychowawczych dla uczniów klas IV-VIII szkół podstawowych i szkół ponadpodstawowych*, Wyd. 2 poszerz., Oficyna Współczesna, 1994. ISBN 83-85185-09-7.
17. Papis E. M., *Wzrastam w mądrości. Książka ucznia z ćwiczeniami na godziny wychowawcze. Do programu wychowania dzieci i młodzieży Życie i miłość*, cz. 1, Wyd. 5, Wydaw. Busola, Warszawa, Cop. 1996. ISBN 83-904588-2-9.
18. Papis E. M., *Życie i miłość, Wzrastam w mądrości*, cz. 1, Wyd. 5, Wydaw. Busola, Warszawa, 1995. ISBN 83-904588-1-0.
19. Sadowska E., *Lekcje wychowawcze. Ćwiczenia dla uczniów gimnazjum*, cz. 1, Wydaw. Seventh Sea, Cop. 1999. ISBN 83-910405-3-4.
20. Sadowska E., *Lekcje wychowawcze. Ćwiczenia dla uczniów gimnazjum*, cz. 2, Wydaw. Seventh Sea, Cop. 1999. ISBN 83-910405-4-2
21. Sadowska E., *Lekcje wychowawcze. Opracowanie dla nauczycieli gimnazjum*, cz. 1, Wydaw. Seventh Sea, Cop. 1999. ISBN 83-910405-3-4.
22. Sadowska E., *Lekcje wychowawcze. Opracowanie dla nauczycieli gimnazjum i szkół podstawowych*, cz. 2, Wydaw. Seventh Sea, Cop. 1999. ISBN 83-910405-3-4.
23. Seidel S., *Propozycja programu pracy wychowawczej w klasach szkoły podstawowej*, Wydaw. Veda, Warszawa, 1993. ISBN 83-85584-13-7.

BIBLIOGRAFIA

Cicha P., *Program wychowawczy szkoły a personalistyczna perspektywa wychowania do wartości*, [online], ostatnia aktualizacja 22.10.2012, [dostęp 31 sierpnia 2017], dostępny w Internecie: www.ore.edu.pl/.../index.php?

Garstka t., Leśniewska K., *Jak tworzyć program wychowawczy szkoły – opis modelu. Poradnik dla szkół*, [online], ostatnia aktualizacja 2008, [dostęp 31 sierpnia 2017], dostępny w Internecie: www.ore.edu.pl/.../index.php?

Gaś Z. B., Poleszak W., *Opracowujemy i ewaluujemy program wychowawczo - profilaktyczny szkoły*. Warszawa, 2017.

Konopczyński M [i in.], *Program wychowawczo - profilaktyczny szkoły i placówki oświatowej. Materiały szkoleniowe dla nauczycieli konsultantów i doradców metodycznych*. Warszawa, 2017.

Obuchowska I., *Drogi dorastania*, Wydaw. Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa, 2005.

ZAŁĄCZNIKI

1. Procedury przyjęcia do szkoły ucznia przybywającego z zagranicy
2. Diagnoza. Wstęp do indywidualizacji nauczania.
3. Zasady funkcjonowania dziennika elektronicznego.
4. Instrukcja Danych Osobowych w Zespole Szkół nr 60 w Warszawie.
5. Zasady i warunki realizacji projektu edukacyjnego w Gimnazjum nr 41 w Warszawie.
6. Regulamin organizowania wycieczek oraz innych imprez szkolnych w Zespole Szkół nr 60 w Warszawie
7. Procedura przeciwdziałania i zapobiegania mobbingowi, dyskryminacji i molestowaniu seksualnemu w Zespole Szkół nr 60 w Warszawie.

Program wychowawczo profilaktyczny został przyjęty Uchwałą Rady Pedagogicznej nr 17/2017 z dnia 27 września 2017r oraz Uchwałą Rady Rodziców nr 2/2017/2018 z dnia 25 września 2017r